

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1945/2021
27.08.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула, Бранислава Босиљковића, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Александар Маринковић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3252/20 од 04.12.2020. године, у седници већа одржаној 27.08.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3252/20 од 04.12.2020. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3252/20 од 04.12.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 807/17 од 11.03.2020. године, исправљена решењем истог суда П1 807/17 од 05.06.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ..., ГО ..., којим је тражио да се обавезе тужени ЈП „Електропривреда Србије“ Београд да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене зараде и накнаде зараде исплати: - 10.232,45 динара са законском затезном каматом почев од 15. априла 2014. године па до дана коначне исплате, за март месец 2014. године; - 11.956,25 динара са законском затезном каматом почев од 16. маја 2014. године па до дана коначне исплате, за април месец 2014. године; - 12.132,44 динара са законском затезном каматом почев од 12. јуна 2014. године па до дана коначне исплате, за мај месец 2014. године; - 12.290,38 динара са законском затезном каматом почев од 15. јула 2014. године па до дана коначне исплате, за јун месец 2014. године; - 13.061,98 динара са законском затезном каматом почев од 14. августа 2014. године па до дана коначне исплате, за јул месец 2014. године; - 7.682,24 динара са законском затезном каматом почев од 11. септембра 2014. године па до дана коначне исплате, за август месец 2014. године; - 13.170,50 динара са законском затезном каматом почев од 14. октобра 2014. године па до дана коначне исплате, за септембар месец 2014. године; - 13.773,25 динара са законском затезном каматом почев од 13. новембра 2014. године па до дана коначне исплате, за октобар месец 2014. године; - 10.074,80 динара са законском затезном каматом почев од 09. децембра 2014. године па до дана коначне исплате, за новембар месец 2014. године; - 2.964,73 динара са законском затезном каматом почев од 13. јануара 2015. године па до дана коначне исплате, за децембар месец 2014. године; - 8.543,84 динара са законском затезном

каматом почев од 13. фебруара 2015. године па до дана коначне исплате, за јануар месец 2015. године; да на наведене износе надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање за тужиоца уплати доприносе по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да на име трошкова поступка по ревизији исплати туженом износ од 72.588,28 динара у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 807/17 од 11.03.2020. године, исправљеном решењем истог суда П1 807/17 од 05.06.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене зараде и накнаде зараде за период од марта 2014. године па до јануара 2015. године, исплати месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом почев од дана доспелости сваког појединачног износа па до коначне исплате, као и да на досуђене износе надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање за тужиоца плати припадајуће доприносе по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања у складу са важећом основицом за обрачун доприноса у тренутку уплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 105.918,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3252/20 од 04.12.2020. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио посебну ревизију у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14) - у даљем тексту: ЗПП, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У ставу 2. истог члана прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), ради уједначавања судске праксе имајући у виду другачију судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу у Привредном друштву „Колубара Метал“ д.о.о. Вреоци које је до 31.12.2013. године било посебно правно лице, када је спроведена статусна промена – припајање привредном друштву РБ „Колубара“ д.о.о. (иначе оснивачу друштва „Колубара Метал“), које статусном променом припајања од 01.07.2015. године послује у оквиру туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд. Тужени је као послодавац следбеник, у складу са одредбом члана 150. Закона о раду, примењивао на запослене из Огранка „Колубара Метал“ опште акте послодавца претходника (Колективни уговор од 27.07.2012. године) још годину дана – у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године. Након статусне промене, тужени послодавац следбеник није утврђивао јединствену цену радног часа за све запослене, већ посебну цену радног часа за Огранак „Колубара Метал“ док није донет Правилник о организацији и систематизацији радних места Огранак „Колубара Метал“ којим су радна места у том огранку вреднована истим коефицијентима за обрачун зарада као и у осталим огранцима који послују у саставу туженог, а затим у фебруару месецу 2015. године јединствено утврђена цена рада за све запослене код туженог ступањем на снагу новог Посебног колективног уговора за ЈП „Електропривреда Србије“. У периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, вредност радног часа за запослене у Огранку „Колубара Метал“ утврђивана је за сваки месец на основу споразума закључених између директора туженог послодавца следбеника и Синдикалне организације „Колубара“ чији је члан Синдикална организација „Колубара Метал“, односно између директора туженог и Синдикалне организације „Колубара Метал“. Тужилац на име накнаде штете потражује појединачне месечне износе који представљају разлику између зараде коју је остваривао у Огранку „Колубара Метал“ у периоду од марта 2014. године закључно са јануаром 2015. године у односу на зараду запослених у другим огранцима РБ „Колубара“.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредби чл. 104, 105, 106. и 164. у вези са чл. 147-152. Закона о раду и члана 154. Закона о облигационим односима, оценили да је тужбени захтев тужиоца основан. Ово стога што је Колективни уговор предузећа „Колубара Метал“ д.о.о. Вреоци од 21.09.2009. године у члану 32. предвидео да се вредност радног часа за текућу годину утврђује за сваки месец у висини вредности радног часа за најједноставнији рад који се примењује код оснивача ПД РБ „Колубара“, а евентуално већу вредност могу уговорне стране накнадно уговарати. Запосленима преузетим од ПД „Колубара метал“ д.о.о, као и тужиоцу, у спорном периоду обрачунавана је и исплаћивана зарада применом мање вредности рада у односу на вредност радног часа за обрачун зараде запосленима у ПД РБ „Колубара“, што је супротно одредбама Колективног уговора ПД „Колубара метал“ д.о.о. који је послодавац следбеник дужан да примењује још годину дана након извршене статусне промене и према којем се вредност радног часа као елемент за обрачун зараде утврђује у висини вредности радног часа за најједноставнији рад код оснивача РБ „Колубара“ д.о.о. Лазаревац. Након статусне промене РБ „Колубара“ није

имао овлашћење да споразумом уговара мању, већ већу цену рада, а околност да је претходни послодавац пре статусне промене уговарао нижу вредност радног часа није од утицаја на одлучивање, нити може представљати узор за поступање од стране послодавца следбеника. Послодавац следбеник је у складу са одредбом члана 150. Закона о раду имао могућност да измени општи акт - Посебни колективни уговор и да закључи нови Колективни уговор или изједначи коефицијенте радних места и на тај начин изједначи запосленима зараде за обављен исти рад, као што је након утуженог периода и урадио. Према ставу нижестепених судова, цена рада за исти рад или рад исте врсте мора бити иста, без обзира у ком организационом делу истог правног субјекта се рад обавља, а у складу са Уставом зајемченим правом на правичну накнаду за рад. При том је другостепени суд нашао да нису од утицаја на другачију одлуку жалбени наводи туженог да примена општег акта ПД „Колубара метал“ има своју законску подлогу у одлуци туженог о припајању од 29.11.2013. године, којом је прописано да је послодавац следбеник дужан да на запослене друштва преносиоце примењује општи акт друштва преносиоца, те да су од фебруара 2015. године јединствено утврђене цене радног места за све запослене код туженог укључујући и запослене у Огранку „Колубара метал“. Наиме, како је одредбом члана 104. Закона о раду прописано да се запосленима гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности коју остварују код послодавца, тужилац код послодавца након статусних промена није могао остваривати мању накнаду за рад исте врсте у односу на друге запослене, чему у прилог иде и сам навод жалбе да је након доношења у јануару 2015. године и након ступања на снагу Посебног колективног уговора за „Електропривреду Србије“ јединствено уређена цена рада за све запослене у РБ „Колубара“ укључујући и запослене у Огранку „Колубара метал“. По оцени другостепеног суда, неосновани су и жалбени наводи којима се указује да су коефицијенти радних места у Огранку „Колубара метал“ били већи од коефицијента истих радних места у другим огранцима код туженог, јер је послодавац следбеник у року из члана 150. Закона о раду имао могућност да измени опште акте и закључи нови колективни уговор и изједначи коефицијенте за радна места и на тај начин испуни законску обавезу да запосленима исплаћује једнаку зараду за исти рад, као што је то учинио након утуженог периода. Нашао је и да су без утицаја жалбени наводи да су одредбе Колективног уговора резултат колективног преговарања, јер се на тужиоца запосленог у тада зависном привредном друштву није могао примењивати Колективни уговор који подразумева лошији положај и мање плаћен рад него за друге запослене код истог послодавца.

Овакво правно становиште нижестепених судова није правилно.

Према одредби члана 150. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05... 75/14), послодавац следбеник дужан је да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока: 1) истекне време на које је закључен колективни уговор код послодавца претходника; 2) код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор.

Одредбом члана 33. став 1. Колективног уговора предвиђено је да се вредност радног часа за текућу годину утврђује за сваки месец у висини вредности радног часа за најједноставнији рад, који се примењује код оснивача ПД РБ „Колубара“ д.о.о. Лазаревац, а евентуалну већу вредност, уговорне стране могу споразумно накнадно

утврдити. Према ставу 3. истог члана, ако се у току календарске године битно промене околности на основу којих је утврђена вредност радног часа за најједноставнији рад, уговорне стране ће га споразумно променити.

У конкретном случају, након извршене статусне промене припајања ПД „Колубара Метал“ д.о.о. туженом ПД РБ „Колубара“ д.о.о. послодавац следбеник је сходно одредби члана 11. Уговора о припајању, на запослене припојеног предузећа примењивао опште акте „Колубаре Метал“ д.о.о. још годину дана, у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, у складу са чланом 150. Закона о раду. Одредбом члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“, који је тужени као послодавац следбеник наставио да примењује у наведеном периоду био је уређен начин одређивања вредности радног часа запослених у случају промењених околности. Вредност радног часа запослених у Огранку „Колубара Метал“ је утврђивана за сваки појединачни месец у спорном периоду на основу сагласних изјава представника запослених у синдикату и директора туженог послодавца следбеника, а овако закључене споразуме нико није оспоравао у одговарајућем поступку, па они производе правно дејство. Нижестепени судови закључују да је применом одредбе члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“ могла бити утврђена вредност радног часа споразумно због промењених околности у току 2013. године, док је „Колубара Метал“ пословала као самостално привредно друштво, али не и након припајања туженом у току 2014. године. Овакав правни став није прихватљив јер је, у складу са чланом 150. Закона о раду, тужени као послодавац следбеник био дужан да најмање годину дана након припајања примењује колективни уговор послодавца претходника – што значи и одредбу члана 33. став 3. тог општег акта, осим ако пре истека тог рока код послодавца следбеника није закључен нови колективни уговор. Обавезна примена општег акта послодавца претходника од стране послодавца следбеника у периоду од најмање годину дана може довести до тога да запослени код послодавца претходника у том периоду остварују мању или већу зараду од запослених код послодавца следбеника. У овом случају до тога није дошло зато што су запослени у Огранку „Колубара Метал“ на основу свог општег акта имали већи коефицијент за обрачун зарада од запослених у РБ „Колубара“, па су кроз споразумно утврђено мању вредност радног часа њихове зараде у 2014. години биле фактички изједначене са зарадама запослених у осталим организационим јединицама туженог. Коефицијенти и вредност радног часа свих запослених код туженог који обављају исте послове нормативно су изједначени у јануару 2015. године изменама одлука о коефицијентима, односно у фебруару месецу исте године ступањем на снагу Посебног колективног уговора ЈП „Електропривреда Србије“. Неприхватљиво је становиште из нижестепених пресуда да су запослени из припојеног друштва стављани у неравноправан положај у односу на друге запослене код туженог, те да је тиме, супротно правилима из чл. 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде. За постојање дискриминације у смислу наведених одредаба Закона о раду неопходно је да се запослени стави у неповољнији положај у односу на друга запослена лица у истој или сличној ситуацији с обзиром на неко лично својство. Тужилац и други запослени у припојеном привредном друштву нису били стављени у неповољнији положај у погледу права на зараду у току 2014. године, нити се запослење у Огранку „Колубара Метал“ може сматрати личним својством.

Имајући у виду све наведено, погрешно су нижестепени судови применили материјално право када су тужбени захтев тужиоца усвојили и обавезали туженог да тужиоцу исплати на име накнаде штете разлику због мање исплаћене зараде за период од марта 2014. године закључно са јануаром 2015. године, због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен, као неоснован.

На основу члана 416. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлука садржана у трећем ставу изреке донета је применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП. Туженом су досуђени трошкови поступка по ревизији у укупном износу од 72.588,28 динара, и то за: састав ревизије у износу од 12.000,00 динара, судску таксу за ревизију у износу од 24.235,31 динара и судску таксу за одлуку по ревизији у износу од 36.352,97 динара. Висина ових трошкова одређена је применом важеће Адвокатске и Таксене тарифе, према вредности предмета спора.

**Председник већа - судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић